

STORTINGET

Representantforslag 229 S

(2025–2026)

fra stortingsrepresentantene Remi Sølvberg og Marie Sneve Martinussen

Dokument 8:229 S (2025–2026)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Remi Sølvberg og Marie Sneve Martinussen om en god posttjeneste for framtiden

Til Stortinget

Bakgrunn

I over 375 år har Posten vært en viktig del av norsk infrastruktur. Det er landets eldste bedrift som fortsatt er i drift. I generasjoner har Posten sørget for god kommunikasjon mellom folk både innenfor og utenfor landets grenser, og for at varer og beskjeder havner i de rette hender.

Postbudene og Posten som organisasjon bærer på en unik kompetanse og kjennskap til landet. Mange steder er de godt kjent med lokalsamfunnet, med hvem som bor hvor, hvordan de lever og hvilke behov innbyggerne har. I et stadig mer digitalisert samfunn er dette verdifull kunnskap som bør ivaretas.

Ingen politiske vedtak får likevel gjort noe med det som er faktum: Etterspørselen etter brevpost går ned, og utviklingen fortsetter. Behovet for postombæring blir altså mindre. Likevel er tjenesten viktig, særlig for alle landets ikke-digitale innbyggere og med tanke på at mye viktig informasjon fortsatt sendes med brev. Kutt i postombæring rammer særlig sårbare grupper, de rammer hardest i distriktet og de kan være en pådriver for utenforskap.

Postbudnettverket er også grunnleggende for landets beredskap. I Ukraina har postvesenet, som et landsdekkende nettverk under nasjonal kontroll, vært svært

viktig under krise og i krig. Det er en avgjørende livslinje, som det står i dissensen til anbefalingene fra Postutvalget. Betydningen av Posten for landets beredskap ved bortfall av elektronisk kommunikasjon trekkes også fram i regjeringens høringsnotat om ny postlov.

Postbudnettverket trengs for beredskapen. For å sikre at en opprettholder tjenesten, må post levert hjem være en rettighet. Likevel foreslo flertallet i regjeringens postutvalg det motsatte: For utvalget er hovedregelen at ingen skal få post levert hjem, og at den heller skal komme til et eget hentested. De som fortsatt har et behov for å få posten levert hjem, må selv melde seg til det. En slik innretning vil være en malplassert terskel for seniorgenerasjonen, den vil vanskeliggjøre kommunikasjon med det offentlige og med viktige helse- og apotektjenester. I tillegg vil postbudene miste den viktige kjennskapen til lokalsamfunnene.

Regjeringen har tidligere sagt at den vil sikre postlevering hjem til landets innbyggere bare én dag i uka. Samtidig har det blitt foreslått å fjerne retten til å få post levert hjem. Høringsforslaget til ny postlov ville fjerne retten til å få post levert hjem, en utvisking som skaper uforutsigbarhet i tjenesten. Den grundige beskrivelsen av hvilke posttjenester som skal tilbys i § 7 i dagens postlov, ble foreslått erstattet med en bestemmelse om at dette avgjøres av myndighetene i forskrift. Nå har regjeringen varslet at den likevel skroter forslaget til ny postlov, og dermed opprettholder dagens leveringsfrekvens inntil videre. Det er positivt, men man trenger mer enn å bare bevare dagens situasjon. Posten må utvikles, ikke avvikles. Det trengs for å sikre at Posten forblir relevant og viktig og bidrar positivt i folks liv.

Posten har et landsdekkende distribusjonsnett og har høy tillit i befolkningen. Dette var utgangspunktet for at KS og Posten for noen år siden inngikk et samarbeid.

Definerte målgrupper i enkelte kommuner, ofte de over 75 år, skulle få posten levert på dørterskelen én dag i uka. I tillegg skulle de møte postbudet som hadde med informasjon fra kommunen om lokale aktiviteter, arrangementer og tilbud. Målet har vært at «flere eldre kan bo lengre hjemme, redusere ensomhet og digitalt utenforskap samt øke lokalt engasjement og tilhørighet».

Rambøll har evaluert disse forsøkene med «dørterskeltjenesten», som prosjektet har blitt kalt. Sluttrapporten forteller at eldre kan motta viktig og nyttig informasjon som tidligere var mindre tilgjengelig, noe som bidrar til at de føler seg sett og anerkjent. Besøk på døra og informasjon om aktivitetstilbud har ført til økt sosial kontakt samt større trygghet og trivsel i eget hjem.

Oslo Economics har skrevet en rapport om nyttevirkningene av dørterskeltjenesten. Rapporten trekker blant annet fram at Postens dørterskeltjeneste gir gevinster både gjennom bedre innbyggerkontakt, mer sosialisering og aktivitet, nettopp fordi tjenesten når ikke-digitale innbyggere. Samfunnsøkonomiske analyser indikerer også at tjenesten er lønnsom, med gevinster knyttet til mer aktivitet og bedre helse hos målgruppen. I tillegg kan tjenesten styrke beredskap og sikkerhet samt bidra til økt verdiskaping som gjennom mer deltakelse i frivillighet.

Dørterskeltjenesten vil i tillegg sørge for at postbudnettverket ikke bygges ned, ved at behovet opprettholdes. I en annen utredning fra Oslo Economics kommer det fram at opprettholdelse av postbudnettverket er viktig for at Posten kan ivareta sin rolle i et beredskapsperspektiv. Dør-til-dør-aksjoner for informasjon og nødvendighetsvarer er logistisk krevende og forutsetter høy kapasitet og relevant kompetanse. Posten framstår som den eneste aktøren med landsdekkende tilstedeværelse og ressurser til å utføre slike oppgaver med distribusjon av både varer og fysisk informasjon. En nedbygging av postbudnettverket vil svekke kapasiteten betydelig og redusere Postens rolle i nasjonal sivil beredskap.

Posten må som alle andre tjenester endre seg og omstille aktiviteten når det blir sendt færre brev og innbyggerne har fått nye behov, og en etablering av dørterskeltjenesten som et nasjonalt tilbud gir positive gevinster til hele samfunnet. Da Postutvalgets rapport var på høring, fikk tjenesten bred støtte fra kommuner, eldre-råd og interesseorganisasjoner.

I regjeringens høringsnotat om ny postlov blir etablering av dørterskeltjenesten ikke grundig behandlet. Departementet mener det ikke ligger innenfor postlo-

vens virkeområde, fordi det har helt andre formål, og departementet mener at staten eller kommunene kan vurdere det selv. Dørterskeltjenesten var altså ikke en del av arbeidet med ny postlov.

I dag er det ikke utredet en innføring av dørterskeltjenesten som en landsdekkende tjeneste. Det må gjøres nå, slik at postbudnettverket kan reddes og utvikles som en grunnleggende tjeneste i landet. Norge trenger Posten også i framtiden. Med sitt landsdekkende distribusjonsnett kjenner de hele landet, og de kan være en livslinje i kriser og krig.

I dag sikres i tillegg distribusjon av papiraviser på hverdager og lørdager i nesten hele landet. Selv om det finnes hull og mangler i denne ordningen, er den ennå god og viktig. Som en rapport fra Oslo Economics sier:

«Redusert distribusjon av papiraviser svekker innbygges mulighet til å holde seg opplyst og delta i den offentlige samtale for de som har få reelle alternativer til papiravisen, og får på den måten betydning for ytringsfriheten. Dette gjelder særlig eldre personer, som ikke eller vanskelig lar seg digitalisere, og som abonnerer på lokalaviser hvor det er få reelle substitutter utover avisens digitale innhold.»

I høringsnotatet om ny postlov skrev regjeringen at den

«støtter også utvalgets forslag om at minimum tre dager med avisdistribusjon bør sikres når ny lov trer i kraft.»

Men regjeringen har ikke gått inn for å lovfeste dette. Det er ikke godt nok. For å sikre demokrati og ytringsfrihet må det lovfestes at staten skal sikre avisdistribusjon også i områder uten kommersielle avisbudnett, uavhengig av framtidig leveringsfrekvens av brevpost.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

for s l a g:

1. Stortinget ber regjeringen utrede innføring av dørterskeltjenesten som en landsdekkende tjeneste, og komme tilbake til Stortinget om dette i forbindelse med statsbudsjettet for 2027.
2. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å lovfeste at staten må sikre avisdistribusjon i områder uten kommersielle avisbudnett alle hverdager og lørdager.

26. mars 2026

